

INNOVATSION IQTISODIYOTNI RIVOJLANTIRISH STRATEGIYALARI

Uzganbayeva Dilnoza To‘xtasinovna

Farg‘ona Politexnika Instituti

Iqtisodiyot kafedراسي assisteni.

Minojov Abdulaziz Axmadjon o‘g‘li

Farg‘ona Politexnika instituti

Ishlab chiqarishda boshqaruv fakulteti

Iqtisodiyot (tarmoqlari va sohalari) yo‘nalishi

4 -kurs talabasi.

Himmatova Gulnozaxon Komiljon qizi

Farg‘ona Politexnika instituti

Ishlab chiqarishda boshqaruv fakulteti

Iqtisodiyot (tarmoqlari va sohalari) yo‘nalishi

4 -kurs talabasi.

Annotatsiya: Biz ushbu maqolada innovatsion iqtisodiyotning innovatsiyalar yangi yechimlar, mahsulotlar va xizmatlarni yaratishga imkoni, bu esa kompaniyalarga bozorda o‘zlarini ajratish va raqobatbardosh bo‘lish uchun imkoniyat berishi, yangi sohalarda rivojlanishga yo‘l ochishga yordam berishini va kompaniyalarga yangi imkoniyatlarni aniqlash va ulash uchun yo‘l ochishini, O‘zbekiston iqtisodiyotiga bugungi kundagi innovatsiyon iqtisodiyotni ta’sir kabi masalalarni o‘rgandik va bu bordagi fikr mulohazalarimizni bildirdik.

Kalit so‘zlar: Innovatsion, iqtisodiyot, raqobatbardosh, bozor, kompaniya, strategiya, xizmatlar, mahsulotlar, yechimlar.

Абстрактный: В данной статье мы утверждаем, что инновационная экономика позволяет инновациям создавать новые решения, продукты и услуги, что дает компаниям возможность дифференцироваться на рынке и стать конкурентоспособными, помогает проложить путь для развития в новых областях и позволяет компаниям выявить и подключить новые возможности. Мы изучили такие вопросы, как открытие экономики, влияние сегодняшней инновационной экономики на экономику Узбекистана, и высказали свое мнение по этому поводу.

Ключевые слова: Инновационный, экономика, конкурентный, рынок, компания, стратегия, услуги, продукция, решения.

Abstract: In this article, we argue that the innovation economy allows innovation to create new solutions, products and services, which gives companies the opportunity to differentiate themselves in the market and become competitive, helps to pave the way for development in new areas, and allows companies to identify and connect new opportunities. We studied issues

such as the opening of the economy, the impact of today's innovative economy on the economy of Uzbekistan, and expressed our opinions on this matter.

Keywords: Innovative, economy, competitive, market, company, strategy, services, products, solutions.

Innovatsion iqtisodiyot, yangiliklarni rivojlantirish va ularni iqtisodiyotning har bir sohasiga tatbiq etishning muhimligini ta'kidlaydigan iqtisodiyot modelidir. Bu model innovatsiyalarni (yangiliklarni) asos qilib olib, ularni iqtisodiy faoliyatga tatbiq etish orqali iqtisodiyotni rivojlantirishni maqsad qiladi. Innovatsion iqtisodiyot, yangiliklarni yaratish, rivojlantirish va ularga investitsiyalar qilish orqali sanoat, xizmatlar va boshqa sohalarda islohotlarni amalga oshirishni maqsad qiladi. Innovatsion iqtisodiyotning asosiy xususiyatlari quyidagilardir: Yangiliklar va innovatsiyalar: Innovatsion iqtisodiyotda yangiliklar va innovatsiyalar muhim ahamiyatga ega bo'lib, bu bilan birga yangi mahsulotlar, xizmatlar, texnologiyalar va uskunalar yaratiladi. Teknologik rivojlanish: Innovatsion iqtisodiyot, texnologik rivojlanishni rag'batlantiradi va texnologik yangiliklarni qo'llab-quvvatlaydi. Bu esa sanoat, xizmatlar va boshqa sohalarda effektivlik va islohotlarni rivojlantiradi. Kapital va investitsiyalar: Innovatsion iqtisodiyot kapital va investitsiyalar uchun katta e'tibor beradi. Innovatsiyalar yaratish, ularga investitsiyalar qilish va ularni amalga oshirish uchun moliyaviy resurslar kerak bo'ladi. Rivojlanayotgan bozorlar: Innovatsion iqtisodiyotda rivojlanayotgan bozorlar katta muhim ahamiyatga ega bo'lib, yangi mahsulotlar va xizmatlar turg'an sohalarda o'zlarini muvaffaqiyatli ko'rsatishlari mumkin. Tadbirkorlik va biznes muhiti: Innovatsion iqtisodiyot tadbirkorlik ruhini rag'batlantiradi va biznes muhitini rivojlantirishga yordam beradi. Yangi ideyalar va innovatsiyalar tadbirkorlikni rivojlantiradi va yangi biznes imkoniyatlarni yaratadi. Innovatsion iqtisodiyot, iqtisodiy faoliyatning yangiliklarga va innovatsiyalarga asoslangan rivojlanishini ta'minlash uchun katta potentsialga ega bo'lib, mamlakatlarga rivojlantirilgan texnologiyalar, mahsulotlar va xizmatlar orqali o'zlarini mustahkamlash imkoniyatlarini beradi.

Innovatsion iqtisodiyotni rivojlantirish, ya'ni yangiliklarni qo'llash va ularga asoslangan biznes modellarni yaratish, iqtisodiyotni yangilashda juda muhimdir. Innovatsiyalar, yangi mahsulotlar, xizmatlar va texnologiyalar yaratish orqali, kompaniyalar o'zlarini raqiblardan farq qilish va bozor paydo bo'lish imkoniyatiga ega bo'ladi. Bu esa iqtisodiyotni rivojlantirish va o'sishga olib keladi.

Innovatsion iqtisodiyotni rivojlantirishning ahamiyati quyidagi sabablarga asoslangan:

1. Kompaniyalar uchun raqobatli bozorlarda muvaffaqiyatli bo'lish uchun zarur. Innovatsiyalar, kompaniyalarga yangi imkoniyatlarni ochadi va ularning xizmatlari va mahsulotlari iste'molchilar uchun atraktiv hollarda qilishga imkon beradi.
2. Innovatsion iqtisodiyot rivojlantirish, iqtisodiyotni diversifikatsiya qilish va yangi sohalarda investitsiyalar qilish imkonini beradi. Bu esa iqtisodiyotni shakillantiradi va uning qismlarini mustahkamlab turadi.
3. Innovatsiyalar, samaradorlikni oshirish va ish o'rinlarini avtomatlashtirish imkonini beradi. Bu esa kompaniyalar uchun ish faoliyatini rivojlantirish va ishchi tajribasini oshirishga imkon beradi.
4. Innovatsion iqtisodiyot, ijtimoiy muammoni yechishda yordam berishi mumkin. Yangi texnologiyalar va mahsulotlar, ijtimoiy muammolarga yechim topishda muhim rol o'ynaydi.

Bular bilan birga, innovatsion iqtisodiyotni rivojlantirish, iqtisodiyotning o'rishini va rivojlanishini ta'minlashda juda muhimdir. Bu esa kompaniyalar, mamlakatlar va insonlar uchun yangiliklar va imkoniyatlarni yaratadi.

Innovatsion iqtisodiyotga o'tish bosqichlari quyidagilardir:

1. Tadbirkorlik va innovatsiyalar muhitini o'rnatish: Innovatsion iqtisodiyotga o'tishning birinchi bosqichi, tadbirkorlik va innovatsiyalar muhitini o'rnatishdir. Bu bosqichda, tadbirkorlar va kompaniyalar yangiliklarni qabul qilish, innovatsiyalarni rivojlantirish va ularga investitsiyalar qilishga tayyorlanishadi.
2. Innovatsion strategiyani yaratish: Keyingi bosqich, innovatsion strategiya yaratishdir. Bu strategiya, kompaniya yoki tashkilotning innovatsion maqsadlarini, yo'nalishlarini va qo'llaniladigan resurslarni aniqlashni o'z ichiga oladi.
3. Innovatsion mahsulot yoki xizmatni rivojlantirish: Ushbu bosqichda, kompaniyalar yangi mahsulotlar yoki xizmatlar yaratish va ularga investitsiyalar qilishga boshlaydi. Bu innovatsion mahsulotlar yoki xizmatlar bozorda muvaffaqiyatli bo'lish uchun testlanadi va rivojlantiriladi.
4. Bozor testlash va qo'llanish: Keyingi bosqich, innovatsion mahsulotlar yoki xizmatlar bozorda testlanadi va qo'llaniladi. Bu bosqichda, kompaniyalar yangi mahsulotlarni iste'molchilar uchun atraktiv hollarda taqdim etish va bozorda o'z o'rnini topishga imkon beradi.
5. Innovatsion muvaffaqiyatni baholash va o'rganish: O'xshash mahsulotlarni solishtirish, innovatsion muvaffaqiyatni baholash va o'rganishning oxirgi bosqichi bo'ladi. Bu bosqichda, kompaniyalar innovatsion faoliyatlarining natijalarini baholaydi va o'rganadi, keyinchalik strategiyalarini to'g'ri ko'rib chiqadi.

Innovatsion iqtisodiyotga o'tish bosqichlari, kompaniyalarga yangiliklarni qabul qilish, rivojlantirish va ularga investitsiyalar qilishda yordam beradi. Bu bosqichlar, innovatsion iqtisodiyotni rivojlantirishda katta ahamiyatga ega bo'ladi va kompaniyalarga bozorda muvaffaqiyatli o'rin topishi uchun zarurdir.

O'zbekistonda innovatsion iqtisodiyotni shakllantirish uchun quyidagi strategiyalardan foydalanilmoqda:

1. Innovatsion sohalarni rag'batlantirish: O'zbekiston hukumati innovatsion sohalarni rivojlantirish va ularga investitsiyalar jalb qilishga qaratilgan. Bu sohalar texnologiyalar, avtomobil sanoati, agar soha, xizmatlar sohasi va boshqa sohalarni o'z ichiga oladi.
2. Texnologik rivojlanishni oshirish: O'zbekiston texnologik rivojlanishni rag'batlantirish va yangi texnologiyalarni qo'llab-quvvatlash uchun qatnashuvchi tadbirkorlikni rag'batlantirishga e'tibor beradi. Bu texnologik yangiliklar sanoat, transport, xizmatlar va boshqa sohalarda islohotlarni oshirishga yordam beradi.
3. Tadbirkorlikni oshirish: O'zbekiston tadbirkorlik va biznes muhitini rivojlantirishga katta e'tibor beradi. Tadbirkorlikni rag'batlantirish, innovatsiyalarni olib borish va yangi biznes imkoniyatlarni yaratish uchun qo'llaniladi.
4. Innovatsion loyihalarni qo'llab-quvvatlash: O'zbekiston hukumati innovatsion loyihalarni qo'llab-quvvatlash, ularga investitsiyalar jalb qilish va ularni amalga oshirish uchun katta

e'tibor beradi. Bu loyihalar sanoat, xizmatlar sohasi va boshqa sohalarda innovatsiyalarni olib borish uchun muhim imkoniyatlarni yaratadi.

Bu strategiyalar O'zbekistonda innovatsion iqtisodiyotni shakllantirish uchun katta ahamiyatga ega bo'lib, mamlakatning iqtisodiy rivojlanishi va yangiliklarni tatbiq etish imkoniyatlarini oshirishga yordam beradi.

Innovatsion iqtisodiyotni rivojlantirishning asosiy maqsadi, mamlakatning iqtisodiy rivojlanishini mustahkam qilish, yangiliklarni olib borish va texnologik rivojlanishni rag'batlantirishdir. Bu maqsadlar bilan innovatsion iqtisodiyot mamlakatning rivojlanishining muhim komponenti bo'ladi va quyidagi foydalar bilan birga keladi: Yangiliklarni yaratish: Innovatsion iqtisodiyot yangiliklarni olib borish va yangi texnologiyalarni yaratishga imkon beradi. Bu yangiliklar sanoat, xizmatlar, agrar soha va boshqa sohalarda islohotlarni oshirishga yordam beradi. Kuchli konkurentsia: Innovatsion iqtisodiyot kompaniyalar uchun kuchli birlikda bo'lish imkoniyatini yaratadi va ularga yangi bozorlarda muvaffaqiyatli bo'lish uchun zarur bo'lgan texnologik rivojlanish va innovatsiyalar bilan ta'minlashga imkon beradi. Iqtisodiy rivojlanish: Innovatsion iqtisodiyot mamlakatning iqtisodiy rivojlanishini mustahkam qiladi va yangi imkoniyatlarni ochadi. Bu rivojlanish mamlakatning iqtisodiy tarmog'ini kengaytiradi va yangi ish o'rinlari yaratilishiga imkon beradi. Xizmatlar sifatini oshirish: Innovatsion iqtisodiyot xizmatlar sifatini oshirishga yordam beradi va mijozlar uchun yangi va sifatli xizmatlar yaratish imkoniyatlarini ochadi. O'zaro hamkorlikni rivojlantirish: Innovatsion iqtisodiyot mamlakatlar o'rtasida o'zaro hamkorlikni rivojlantirishga imkon beradi va yangi sohalarda islohotlarni oshirish uchun birgalikda ishlash imkoniyatlarini yaratadi. Innovatsion iqtisodiyotni rivojlantirish maqsadida mamlakatlar yangiliklarni qo'llab-quvvatlash, tadbirkorlikni oshirish, oliy ta'lim tizimini rivojlantirish va innovatsion loyihalarni qo'llab-quvvatlash kabi strategiyalardan foydalanadi. Bu strategiyalar innovatsion iqtisodiyotni rivojlantirishning muhim qadriyatlarini belgilaydi va mamlakatning iqtisodiy rivojlanishi uchun katta ahamiyatga ega bo'ladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Гужин А.А., Гужина Г.Н. Материальные интересы в системе экономического роста// Московское научное обозрение. 2012. № 12-1. С. 6
2. Гужина Г.Н. Социально-экономическая сущность и принципы формирования системы стратегического управления//Вестник Российского государственного аграрного заочного университета. 2009. № 6 (11). С. 141.
3. Иванов М.А., Гужина Г.Н. Особенности управления рисками в рыночных условиях//Вестник Российского государственного аграрного заочного университета. 2009. № 7 (12). С. 198.
4. Назаршоев Н.М., Гужина Г.Н., Гужин А.А., Ежкова В.Г. Стратегия развития бизнеса как инструмент управления конкурентоспособностью// Инновации и инвестиции. 2016. № 4. С. 90-92.
5. Петрухина Е.В., Гужин А.А., Величко Н.Ю., Нижарадзе Л.Д., Волкова А.В., Овешникова Л.В. Современные теории менеджмента, Орёл, 2014. - 110 с.